

Raadsvoorstel Rekenkamerbrief 'Verbeterde informatievoorziening sociaal domein noodzakelijk'

Aanleiding

In 2016 en 2017 verrichte de Rekenkamer van Tilburg een onderzoek naar de verantwoordingsprocessen in de gemeente Tilburg rond de voorziening individuele begeleiding binnen de Wmo. Tijdens dat onderzoek bleek niet dat de financiële beheersing van het sociaal domein in het algemeen en van de Wmo in het bijzonder een zorgpunt was. Momenteel blijkt de financiële situatie van het sociaal domein echter problematisch te zijn. De Rekenkamer heeft zich daarom afgevraagd waarom deze financiële problematiek vanaf 2018 een rol speelt en of de Tilburgse gemeenteraad hierover voldoende werd geïnformeerd. Deze rekenkamerbrief beschrijft de bevindingen van de Rekenkamer. Deze brief kan gezien worden als een vervolg op het Rekenkameronderzoek *Zorgen om resultaten* uit 2017.

Beoogd effect/ bestuurlijk kader

Het sociaal domein is een ingewikkeld terrein met vele vormen van vraag naar en aanbod van zorg, bescherming en ondersteuning. De gemeentelijke uitgaven aan het sociaal domein blijken lastig beheersbaar, mede omdat maatschappelijke ontwikkelingen, rijksbeleid en gerechtelijke uitspraken van invloed zijn op deze uitgaven. Het is dan voor de raad moeilijk te zien waar zich precies de hoofdlijnen bevinden, waarop gestuurd kan worden, als voor een (groot) deel de uitgaven aan het sociaal domein zich buiten de gemeentelijke invloedssfeer bevinden. Het is dus voor de raad van het grootste belang over informatie te beschikken die aangeeft waar gemeentelijk beleid een verschil kan maken en waar niet. De Rekenkamer constateert dat de gemeente goede intenties heeft om de informatievoorziening aangaande het sociaal domein te verbeteren, zoals het proces van dynamisch begroten en het instellen van een monitor met inhoudelijke en financiële indicatoren om de zogenaamde hefbomen te kunnen volgen. De Rekenkamer bekijkt in deze rekenkamerbrief de informatie die de raad in het kader van de zogeheten Transformatie-agenda van het college ontvangt. De conclusie van de Rekenkamer is dat deze informatie momenteel de raad nog onvoldoende in staat stelt om zich een goed oordeel te kunnen vormen over de oorzaken van de financiële tekorten en de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen om die tekorten te bestrijden. De Rekenkamer doet een aantal aanbevelingen die voor de raad de kwaliteit van de informatie over het sociaal domein kunnen verhogen.

Voorstel

- 1) *De conclusies uit de Rekenkamerbrief 'Verbeterde informatievoorziening sociaal domein noodzakelijk' te onderschrijven.*
- 2) *De aanbevelingen van de Rekenkamer Tilburg ten aanzien van de Rekenkamerbrief 'Verbeterde informatievoorziening sociaal domein noodzakelijk' over te nemen.*

Argumenten

- 1) *De conclusies uit de Rekenkamerbrief 'Verbeterde informatievoorziening sociaal domein noodzakelijk' te onderschrijven.*

De Rekenkamer concludeert dat door het ontbreken van indicatoren die inzicht geven in de bereikte resultaten van het sociaal domein, met name wat de zelfredzaamheid van burgers en de financiële beheersbaarheid betreft, de raad zijn controlerende en kaderstellende rol niet adequaat kan invullen. De informatie die de raad heeft ontvangen is van een te geaggregeerd niveau en er kan niet vastgesteld worden of eventuele kostenstijgingen veroorzaakt worden door een daling van de inkomsten en/of een stijging van de uitgaven.

Wat de door het college voorgestelde maatregelen betreft, concludeert de Rekenkamer dat een betere onderbouwing van de aangekondigde besparingen gewenst is.

De raad kan daarom, naar het oordeel van de Rekenkamer, niet beoordelen of de budgettaire problemen effectief worden bestreden en kan dus ook niet weten (en dus ook niet controleren) of de middelen in het sociaal domein wijs besteed worden.

- 2) *De aanbevelingen van de Rekenkamer Tilburg ten aanzien van de Rekenkamerbrief 'Verbeterde informatievoorziening sociaal domein noodzakelijk' over te nemen.*

Aanbevelingen:

1. Geef het college de opdracht om binnen drie maanden inzicht te geven in de oorzaken van de financiële problemen in het sociaal domein. Dring er op aan dat het college indicatoren ontwikkelt en gebruikt waarmee de kostenontwikkelingen in het sociaal domein gevolgd kunnen worden. Hierbij kunnen de suggesties die in §3 van de Rekenkamerbrief worden gedaan, worden gevolgd (zie ook bijlage 2 bij de Rekenkamerbrief).
2. Vraag het college een betere onderbouwing van het maatschappelijke en financiële rendement van de 'hefbomen en versnellers', zie §4 van de Rekenkamerbrief.
3. Vraag het college drie of vier keer per jaar een overzicht te geven van de ontwikkelingen van het sociaal domein. Hierbij worden minstens de in aanbeveling 1 omschreven indicatoren en de opbrengsten van de preventieve maatregelen gepresenteerd. Ook worden de cijfers in een meerjarig perspectief geplaatst. De uitgaven die uit deze indicatoren per zorgproduct kunnen worden afgeleid zouden in de officiële begrotingsstukken een plaats moeten krijgen.
4. Pas als raad de Duisenberg-methode toe op de indicatoren uit aanbeveling 1 iedere keer dat het college de indicatoren publiceert. Overweeg de Duisenberg-methode ook toe te passen op de opbrengsten van de 'hefbomen en versnellers'.
5. Vraag het college met alternatieven te komen voor het geval de voorgestelde maatregelen in het sociaal domein niet tot de gewenste financiële resultaten leiden, zodat de raad tijdig en zelfstandig over alternatieve bezuinigingsmogelijkheden kan besluiten. Hierbij wordt aan de raad bij voorkeur een keuze uit meerdere scenario's voorgelegd.
6. Vraag het college haast te maken met rapportages over de effectiviteit van de zelfredzaamheidssubsidies.

Vervolg

De Rekenkamer organiseert op 28 oktober 2019 een informatiebijeenkomst voor de raad. De Rekenkamer verzoekt het raadsvoorstel aan de orde te stellen tijdens de debatbijeenkomst op 4 november 2019 en de raadsvergadering van 25 november 2019.

Bijlagen

Bijlage 1: Rekenkamerbrief 'Verbeterde informatievoorziening sociaal domein noodzakelijk'.

Bijlage 2: Bestuurlijke reactie college van B&W

Tilburg, 4 oktober 2019

De Rekenkamer Tilburg

de secretaris van de Rekenkamer Tilburg,

de voorzitter van de Rekenkamer Tilburg,

Deborah van Gestel-Mulders

Walter Gouw

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Tilburg;

- gezien het voorstel van de Rekenkamer Tilburg;
- gelet op de Rekenkamerbrief 'Verbeterde informatievoorziening sociaal domein noodzakelijk' (bijlage 1);
- gelet op de collegereactie d.d. 1 oktober 2019 in het kader van de bestuurlijke hoor- en wederhoorprocedure (bijlage 2).

Besluit

- 1) *De conclusies uit de Rekenkamerbrief 'Verbeterde informatievoorziening sociaal domein noodzakelijk' te onderschrijven.*
- 2) *De aanbevelingen van de Rekenkamer Tilburg ten aanzien van de Rekenkamerbrief 'Verbeterde informatievoorziening sociaal domein noodzakelijk' over te nemen.*

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 25 november 2019.

de griffier,

voorzitter,